

ARETUSPROGRAMMI EESMÄRKIDE KAASAJASTAMINE

9. ja 10. november Pärnus Strand hotellis seminaril
"Tarkusi seakasvatajale"

Raivo Laanemaa
ETSAÜ juhataja

ETSAÜ

- 1991 ESVTS Aretusühing
- 1994 ESVTS Aretusühistu
- 1995 alustati aretusprogrammi kasutamist
- 1998 Eesti Tõusigade Aretusühistu
- 1999 kinnitati ristandaretusprogramm "Marmorliha"
- 2006 ristandaretusprogrammi kaasajastamine

ÜLDKOOSOLEK

NÕUKOGU

JUHATUS

IT
söötmine

raamatup.
sekretär

ARETUSOSAKOND
Juhataja
aretusspetsialist
konsulent
lihatehnoloog

SEEMENDUSJAAM
Juhataja – velsker
zootehnik
assistent
laborant
assistent
autojuht

KARANTIIN
laut 1
laut 2

Üldeesmärgid

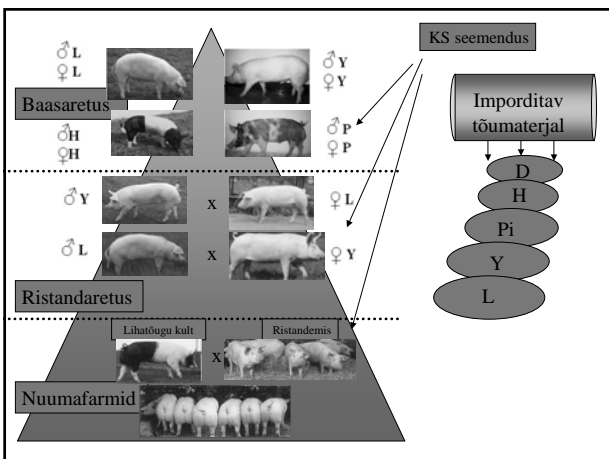
- Aretada ja levitada väärtuslikke tõusigu
- Tõsta seakasvatuse tasuvust
- Tõsta Eesti sigade konkurentsivõimet nii tõulooma- kui ka lihaturul
- Suunata Eesti seakasvatust arvestama ühiskonna tervise, keskkonna ja loomade heaoluga
- Bioenergeetika

Põhitegevus

- **ETSAÜ põhitegevuseks on seakasvatuse tõuaretusalase töö korraldamine Eestis.**
Aretusprogramm on järgimiseks ETSAÜ liikmetele vastavalt pooltevahelises lepingus ettenähtud ulatuses. Tunnustame ettevõtteid, kes suudavad täita aretusprogrammi nõudeid ning on huvitatud jätkusuutlikust ning edasiviivast arengust.

Aretuseesmärgid 2006-2013

- Tõutuumiku geneetiliste omaduste parandamine ja ühtlustamine baasaretusfarmides
- Baasaretusest saadava geneetilise materjali abil efektiivsem sealiha tootmine
- Sealiha kvaliteedi tõstmine parandatud geneetikaga ristandemiste ning lihatõugu kultidega ristamise abil
- Noorkultide valik järglaste rümpade hindamise ning kvaliteedinäitajate määramise kaudu

Jätkusuutlikkus

- ETSAÜ jätkusuutliku aretusprogrammi raames jälgitakse kuut valdkonda:
 - loomade tervis ja heaolu
 - liha kvaliteet
 - efektiivne tootmine
 - keskkond
 - toiduohutus ja ühiskonna tervis
 - geneetiline mitmekesisus

Jätkusuutlikkus - heaolu

- Stressigeeni elimineerimine - KSJ kuldid testitakse stressiresistentsuse suhtes
- Püütakse vähendada anomaaliate esinemissagedust
- Jalgade probleemidega loomade esinemissageduse vähendamine
- Püütakse tõsta loomapidajate teadlikkust sigade pidamise kohta arvestades loomade heaolu

Jätksuutlikkus - tervis

- Haigustele vastupanu parandamine ning emiste pikaealisuse suurendamine
- Põrsaste elujõulisuse tõstmine ning põrsaste ellujäävuse parandamine
- Jalgade kvaliteedi parandamine
- Emaomaduste parandamine
- Arendada tugevaid ja elujõulisemaid sigu

Jätksuutlikkus - liha kvaliteet

- Liha ühtluse parandamine saavutamaks tarbijale sobivat liha maitset ja välimust
- Rümbla lihaselise struktuuri optimeerimine lõpp-produktis (töötleja vajab teatud kindla rasvasusega liha ning erinevate ristamisskeemidega saab välja töötada erinevaid tooraine tüüpe)
- Liha kvaliteedi parandamine liha veesiduvust, värvust, maitset jms. silmas pidades

Baasaretusfarmidest pärinevate noorkultide rümpade kvaliteedinäitajad aastate lõikes

Näitaja	Aasta			
	2002	2003	2004	2005
1. Kontrollitud noorkultide arv	60	45	61	37
2. Nende järglaste arv	448	427	382	256
3. Rümbla mass, kg	72,6	74,5	76,7	77,1
4. Rümbla pikkus, cm	98,9	99,1	101,6	102,5
5. Seljapeki paksus 6.-7. rööde kohal, mm	19,3	19,3	19,9	18,6
6. Keskmine seljapeki paksus, mm*	19,2	18,5	18,4	17,4
7. Lihasilmu pindala, cm ²	46,3	48,2	47,9	49,7
8. Lihasuse indeks **	0,34	0,30	0,29	0,28
9. Lihaskoos (pH - väärtus)	5,75	5,73	5,68	5,69
10. Defektse lihaskoosa (PSE, DFD liha) rümpade osatähtsus, %	4,0	2,9	2,8	3,5
11. Täihsisaldus rümpas, %	58,3	60,0	60,5***	61,5
12. Rümpade jagunemine klassidesse SEUROF klassifikatsiooni järgi, % ***	S			
	25	43	67	85
	68	55	33	15
	7	2	-	-

* - Nelja mõõtmise keskmine
 ** - Põlvpindala ja seljalihase kõrgpinna suhe
 *** - Rümpade jagunemine klassidesse: S (lihaskudet 60% ja rohkem, E (55 - 60%), U (50 - 55%), R (45 - 50%), O (40 - 45%), P (alla 40%).

Noorkultide rümpade kvaliteedinäitajad töüti 2005.a.

Näitaja	Tüüpi			
	Eesti maafüsi	Eesti suure valge	Pjet- riin	Rüstan- did****
1. Kontrollitud noorkultide arv	14	18	4	1
2. Neude kirjelduste arv	407	117	37	10
3. Rõmba mass, kg	75,4	79,0	74,2	78,4
4. Rõmba pikkus, cm	185,6	192,2	95,2	108,1
5. Seljapeki paksus 6.-7. rõude kohal, mm	17,0	19,6	18,0	19,1
6. Keskmise seljapeki paksus, mm*	16,3	18,0	17,3	17,3
7. Lihaspinna pindala, cm ²	49,3	49,7	51,3	50,0
8. Pekipindala, cm ²	14,5	13,0	12,2	14,7
9. Lihasuse indeks**	0,30	0,26	0,24	0,30
10. Lihaske (pH – väärts)†	5,66	5,71	5,70	5,70
12. Talihasisaldus riimha Ultra FOM 300 tüüpi, %	61,1	61,8	62,0	62,6
13. Rümpade jagunemine klassidesse SEUROF klassifikatsiooni tüüpi, % ***				
	S 82	86	89	100
	E 18	14	11	-

- * - Neija mõõtmise keskmine
- ** - Pekipindala ja seljathase kõrguse suhe
- † - Rümpade jagunemine klassidesse: S (lihaskeel 60% ja rohkem, E (55-60%), U (50-55%), R (45-50%), O (40-45%), P (alla 40%)
- **** - H (kui) x P (emias)

Jätksuutlikkus - keskkond

- Vähendada nitraatide ja fosfaatide emissiooni 1 kg liha tootmise kohta
- Vähendada sõltuvust mittetaastuvast ja imporditavast fossiilselt kütusest
- Taastuva energia kasutamine

Jätksuutlikkus - geneetiline mitmekesisus

- Säilitada geneetiline mitmekesisus baasaretusfarmides ehk tulevikule mõeldes peab aretuse tarvis igal tõul säilima tema omapära
- Inbriiding on tasakaalus geneetiliste muutustega ehk aretusühistu vähendab aktiivselt inbriidingu osa puhasaretuses kasutades selleks paaritusplaane

Jätksuutlikkus - taastootmise tehnoloogia

- Kunstlik seemendus on kõige sobilikum meetod aretusmaterjali paljundamiseks (KS, sh ESS meetodi propageerimine)
- Sperma kogumine, töötlemine ja levitamine
- Innatsükli mõjutamine (inna stimuleerimine)
- Embrüosiirdamine
- Transgeneetika
- Suguselekteeritud sperma
 - Markeritega aretus

ETSAÜ lähieesmärkideks seatud tegevused 7 aasta perspektiivis

- Rakendada koostöös tapatööstustega ja Maaülikooliga aretusprogrammi lõpp-produktide kontroll (süsteemiline lõppristandite lihakvaliteedi analüüs ja sellega välja selgitada sobilikumad aretusprogrammi ristamisskeemid tõugude raames)
- Stressiresistentsuse suhtes uurida 100% KSJ kulte
- Sigade tervise jälgimine jalgade probleemide, anomaaliate esinemise jms. kaudu
- Keskkonna, bioenergeetika ja põllumajandusloomade aretus- ja taastootmisorganisatsioonide hea tava rahvusvaheliste standardite alane teavitustöö

Täna tähelepanu eest! Meeldivat koostööd soovides!